

«Eurovision»-da birinjiligi almagyň ylmy formulasy

Category: Aýdym-saz sungaty, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

"Eurovision"-da birinjiligi almagyň ylmy formulasy

«EUROVISION»-da BIRINJILIGI ALMAGYŇ YLMY FORMULASY

«Şowly «Eurovision» aýdymdar bolanda bu düzgün hökman ýöreýär».

Lorin şu ýylky ýaryşda «Tattoo» aýdymy bilen öňdeligi eýeledi. (AFP)

Şu ýyl 67-nji gezek geçirilen «Eurovision» aýdym bäsleşiginiň ýeňijisi şwesiýaly aýdymçy Lorin boldy, aýdymçynyň bäsleşikde ikinji gezek üstün çykmagy-da gyzgyn seslenme döretdi.

39 ýaşly aýdymçy mundan öňem 2012-nji ýylda bäsleşigiň ýeňijisi bolupdy. Lorin şu ýylky üstünligi bilen segseninji ýyllaryň meşhur aýdymçysy Jonni Logandan soň baýragy iki gezek alan ikinji aýdymçy boldy.

Beýleki bir ýandan bu ýagdaý Loriniň we Loganyň üstünliginiň syry hakdaky jeddeleri-de möwjetti.

Käbir kişiler bäsleşigiň aslynda syýasy sebäplere görä şekillenýändigini öňe sürse, käbirleriniň pikirçe «Eurovision»-da birinji bolmagyň formulasy bar.

Birleşen Korollykdaky Winçester uniwersiteti Gumanitar we Sosial ylymlar fakultetiniň dekanynyň kömekçisi Glenn Fosbreý hem şeýle pikir edýänleriň biri.

Fosbreý «The Conversation»-da ýazan makalasynda bäsleşikde

tapawutlanan aýdymalaryň belli bir şablona eýerýändigine ünsi çekdi.

«Kyrkynjy ýyllaryň ahyrlarynda filosof Teodor Adorno populýar aýdym-sazyň galyplaşyp baryandygyny öňe sürdi. Ol her aýdymyň birmeňzeş uzynlykda, birmeňzeş gurluşa eýedigini we birmeňzeş liriki duýgulary beýan edýändigini nygtapdy» diýen alym, aýdymçynyň bu düzgüni ýer bilen ýegsan edendiginiň daşynda Adornonyň sözleriniň şindizem janynyň bardygyny aýdýar:

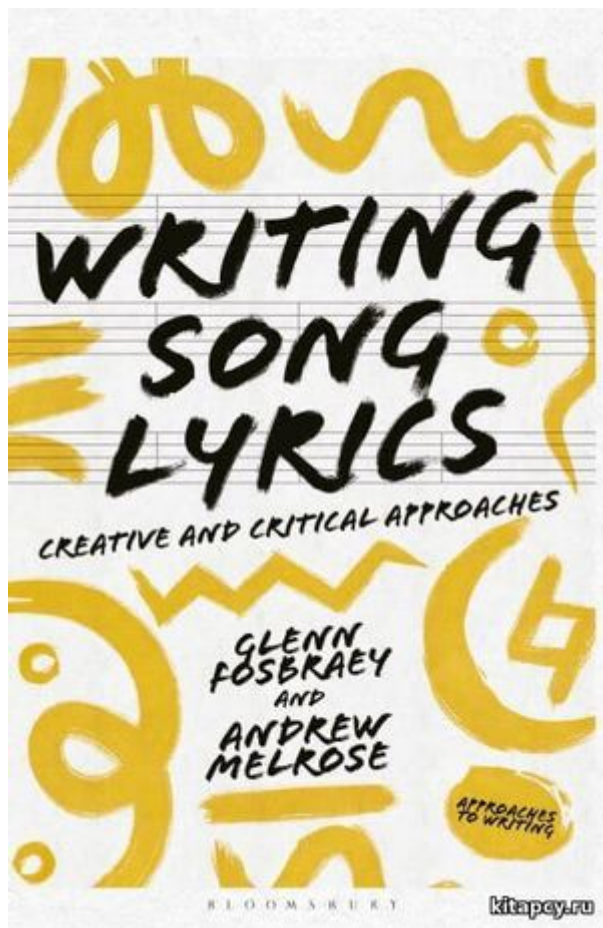
«Eurovision»-yň şowly aýdymlaryna gezek gelende bu düzgün hasam berk ýöreyär.

• **Ýaryşyň repertuaryna hödürlenýän aýdymlar birmeňzeş uzynlykda we birmeňzeş temalarda**

Fosbreý birinji nobatda aýdymalaryň maksimum müddetiniň üç minutdygyny ýatlatdy.

«Eurovision» aýdymlary hakykatdanam birmeňzeş uzynlykda» diýen alym, «Ýöne ýaryşda üstün çykan aýdymalaryň arasynda belläp geçmeli tematiki we gurluş taýdan meňzeşliklerem bar» diýip sözünüň üstüni ýetirdi. Onuň aýtmagyna görä, soňky üstün çykan 20 aýdyndan 17-si iňlis dilinde aýdylypdyr. Şeýle-de aýdymalaryň 17-si özara gatnaşyklar hakda bolup, 13-inde «söýgi» sözi geçýän eken. 18-inde iň bolmanda bir gezek göni ýüzlenme («menden saňa») bar. Şeýle-de we 20 aýdymyň ählisinde gaýtalanýan gaýtalamalar bar. Alymyň pikiriçe soňky ýagdaýy «kemçilik hasaplap bolmaz».

- **Tomaşaçy aýdyma şobada alyşmaly**

Fosbreý «Jemleýji sahna göni tomaşa edip oturanlar aýdymy bary-ýogy bir gezek diňläp bilýär, şonuň üçinem ses berlişikde aýdymy ýada salyp bilmeleri üçin oňa şobada alyşmaly bolýar» diýýär.

Psiholog Daniel Lewitiniň sözlerine salgylanan alym «bir aýdymy ýatda galdyrmagyň esasy şertlerinden ikisiniň kapyýalardyr klişelerdigini» nygtaýar.

«Eurovision»-da üstünlük gazanmak üçin birinji agyzdan aýdym aýdyň Aýdym bir gatnaşyk hakda bolup biler. Aýdymy iňlis dilinde ýerine ýetirmeli. Bir topar klişe ulanmaly we gaýtalamagy gaýtalaýandygyňyzy anyk bilmeli.

The Independent, The Conversation, Eurovision World

Çagla ÜREN.

Sişenbe, 16.05.2023 ý. Aýdym-saz sungaty